

Vereenvoudiging

Helder

Een vermakelijk boek is de *Thing Explainer* van Randall Munroe. Slechts gebruik makend van de duizend meest gangbare woorden in het Engels legt hij ingewikkelde zaken in gewone taal uit. Af en toe doet het gekunsteld aan en verkeert de vereenvoudiging in haar tegendeel. Zo had ik achter een *hole-making city boat* geen boorplatform gezocht. Maar doorgaans gaat het hem verbluffend goed af. Hij behandelt uiteenlopende zaken als onderzeeboten, magnetrons en maanraketten. (Opvallend: de enige ideeën die aan de orde komen zijn de grondwet van de VS en het periodiek systeem der elementen.) En heldere tekeningen helpen, waar woorden tekort schieten.

Teksten

De laatste tijd schrijf ik met enige regelmaat teksten voor een gevarieerd samengesteld publiek. Tijd en middelen ontbreken om ze op de maat van doelgroepen binnen dat publiek te snijden. Het is dus *one size fits all* en daar zijn goede argumenten voor. Het maakt het speelveld van informatie voor iedereen gelijk. En dat draag bij aan draagvlak en draagkracht voor een idee, aanpak, oplossing, maatregel.

Het recept voor zo'n soort tekst is overzichtelijk. De zinnen niet te lang maken, de woorden niet te duur, en het niet moeilijker maken dan nodig. Of omgedraaid: overzichtelijke zinnen, gangbare woorden en eenvoud. En

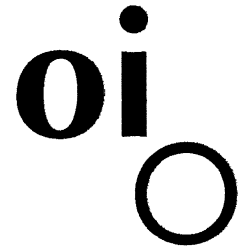
dan zijn er reuze handige plug-ins voor je tekstverwerker die je tekst vliegensvlug op zulke criteria beoordelen. Desgewenst doet zo'n programma ook nog 's suggesties hoe het overzichtelijker en eenvoudiger kan. Een kind kan de was doen, zou je denken. Maar ik vind het niet meevallen.

Hardhandig

Als ik mijn schrijfsels door zo'n programma haal word ik er hardhandig op gewezen dat de zinnen korter moeten en de woorden eenvoudiger. Soms volg ik de suggesties op, soms ook niet. Dan vind ik het alternatief geen vereenvoudiging maar een versimpeling en daardoor niet precies genoeg. "Simplificatie" en "vereenvoudiging" zijn volgens het synoniemenwoordenboek elkaars alternatief. Maar dat gaat tegen mijn taalgevoel in. *Vereenvoudigen* wil zeggen: iets met behoud van informatie minder ingewikkeld maken – zoals je een breuk vereenvoudigt door teller en noemer door hun grootste gemene deler te delen. Bij *simplificeren* stel ik me voor dat je iets minder ingewikkeld maakt, door informatie weg te gooien. Dan reken je een breuk niet meer uit maar benader je de uitkomst door schattend te rekenen. En dat is een vernieuwing in het rekenkundig onderwijs die ik nooit goed onder de knie heb gekregen.

Reuze

Nu kan ik zo'n computerprogramma niet nadragen dat het de boel simplificeert – want hoe stop je taalgevoel in enen en nullen? Taal is een omgevingsgevoelig medium en hoe kan de PC nu weten wat ik uit de context wik en weeg als ik moet kiezen voor het ene of het andere woord?! Niet, dus. En daarin schuilt nu juist het aardige van zo'n

www.oio.nl

hulpprogramma. Het past zijn criteria blind, zeg maar: simpel, toe en het is aan de gebruiker om de versimpeling te vervangen door vereenvoudiging. Bij elke suggestie van het programma om een zin te bekorten of een woord te vervangen vraag ik me af: “Waarom koos ik voor *dit* woord? Kan het echt eenvoudiger en even precies? Of zelfs nog nauwkeuriger?” En het moet gezegd: zo’n *one size fits all* tekst knapt er reuze van op.

(200116)